

Aan het College van burgemeester en wethouders
Postbus 1100
3900 BC Veenendaal

Onderwerp : Advies IBK 2024-2027
Uw brief : dd. 17-07-2023

Veenendaal, 23 augustus 2023

Geachte college,

De vier adviesraden waaraan u advies heeft gevraagd over het Integraal Beleidskader Sociaal Domein 2024-2027 hebben zich samen beraden over hun reacties. Afgesproken is dat op de diverse algemene vragen een gezamenlijk advies wordt gegeven. U ontvangt dat advies via deze brief. In aparte brieven gaan de raden verder in op specifieke punten die zij willen toevoegen.

Vooraf

Vooraf spreken we onze waardering uit over het aangeboden stuk in het algemeen. Het IBK is een beschrijving van de lopende en komende ontwikkelingen in het sociaal domein. Het is met zorg voorbereid en opgesteld, met ruime inbreng door diverse vertegenwoordigers van adviesraden.

Deel 2. Algemene vragen

Vraag 1.

Vindt u het concept IBK-SD 2024-2027 een juiste uitwerking van de startnotitie ? Mist u onderdelen of heeft u aanvullingen ?

De gemeente Veenendaal heeft, zoals gezegd bij de totstandkoming van de startnotitie de maatschappelijke partners, de burgers en haar adviesraden goed en bijtijds betrokken. Er is dan ook een goede input geweest voor de startnotitie.

De omschrijving van doelen/subdoelen in het concept-IBK is echter dermate algemeen en abstract, dat ons inziens niet goed kan worden beoordeeld of het IBK een juiste uitwerking is van de startnotitie.

Door het karakter van dit beleidsdocument (kaderstelling) is het op zich een gegeven dat veel gebruikte algemene termen nader moeten worden uitgewerkt. Zeker kernbegrippen als 'normaliseren' en 'menselijke maat' noemen wij als belangrijke voorbeelden daarvan. Waar deze echter betrekkelijk nieuw zijn, is onvoldoende helder vanuit welke visie en welke basishouding deze worden gehanteerd. Daarop is recent ook door de rekenkamercommissie gewezen. Prevaleert de zorg voor mensen of toch de praktische beperkingen van organisatie en geld? Bij de uitwerking en o.a. de uitvoeringsplannen zal hierbij extra stilgestaan moeten worden. En op onderdelen zal ook de gemeenteraad daarbij een (opnieuw/alsnog) een kader stellende rol moeten vervullen.

Advies 1.

Formuleer minder abstract, minder algemeen, meer concreet en daardoor beter te beoordelen. Biedt vooral meer duidelijkheid over de echte betekenis en uitwerking van de kernbegrippen. Bij voorkeur in dit IBK en dus door de gemeenteraad als onderdeel van zijn kerntaak 'kaderstelling'. Als dit binnen het gevolgde proces niet meer past dan in een aparte vervolgstap, ook voor besluitvorming door de gemeenteraad.

Naast het interne belang voor de gemeenteraad, college en organisatie klemmt dit laatste punt ook voor de participatie vanuit de samenleving. Voorkomen moet worden dat in een te laat stadium op de kernpunten misverstanden bestaan en de betrokken mensen zich onvoldoende kunnen vinden in zowel de dingen die hen overkomen als waaraan zij verwacht worden een bijdrage te leveren.

Advies 2.

Zorg dat bij de voorbereiding van dit soort kaderstelling ook dat de participanten vanuit de samenleving in staat zijn zich een goed beeld te vormen en daardoor zich ook goed kunnen uitspreken.

Vraag 2.

Heeft u nog opmerkingen en/of aanvullingen met betrekking tot de (sub)doelen en de onderwerpen die daarbij worden uitgewerkt?

Het gestelde bij het vorige punt geldt in het bijzonder ook voor de in het stuk opgenomen (sub)doelen. Ons valt op dat zowel die doelen als de uitwerking met veel woorden zijn omschreven, maar dat tegelijk een heldere concretisering en normering ontbreekt.

Juist bij dit soort kaderstelling door de gemeenteraad moet helder worden wat met de concrete keuzen bereikt moet worden. Dat maakt de adviezen vanuit de samenleving pas echt mogelijk, het

geeft het college en de organisatie voldoende houvast bij uitvoering en het vormt de basis voor een goede evaluatie van resultaten.

Advies 3.

Concretiseer alle (sub)doelen voldoende en geef daarmee ook zicht op de resultaten die moeten worden bereikt. Dat maakt het opstellen van de uitvoeringsplannen eenvoudiger en maakt ook evalueren echt mogelijk.

Er wordt ook verder naar onze mening te veel met algemene, niet gedefinieerde, begrippen gewerkt. Met name "de menselijke maat" (uitgangspunt/rode draad) en "normaliseren" (4.5/IBK) zijn uitgangspunten.

Voor opmerkingen over "de menselijke maat" zie hierboven.

Bij het "normaliseren" is dit extra van belang omdat normalisatie de norm is bij maatschappelijk doel 2: "we bevorderen zelfredzaamheid". Het is het zeer van belang deze norm met elkaar te bepalen.

Beide uitgangspunten (menselijke maat en normalisatie) horen ons inziens bovendien in samenhang te worden gehanteerd.

Advies 4.

Zorg voor duidelijke definiëring van begrippen als "de menselijke maat" en "normaliseren".

De resultaten van de (sub)doelen zijn ook niet meetbaar doordat ze niet "SMART" zijn geformuleerd. Een belangrijk voorbeeld betreft het doel "we streven naar bestaanszekerheid". Dit moet als resultaat opbrengen "we zetten in op het verkleinen van de effecten van inkomensongelijkheid", "we zetten in op zo passend mogelijke woonruimte" en "we zetten in op het bestrijden van gezondheidsverschillen".

Inzet is ons inziens het middel/de inspanning en kan niet het resultaat zijn, want het is niet meetbaar. Het is raadzaam om een onderscheid te maken tussen inspanningsverplichting (inzet van de gemeente) en de resultaatsverplichting (de te behalen resultaten in de samenleving)

Advies 5.

Zorg voor zo concreet mogelijke en dus meetbare resultaten.

Geconstateerd wordt tenslotte bij deze vraag dat de 10 doelen uit het vorige IBK nu zijn ingewisseld voor 3 nieuwe. Los van de inhoudelijke opvattingen daarover is wel de vraag wat dit betekent voor de voortgaande evaluatie van het lopende beleid.

Advies 6.

Geef duidelijkheid hoe bij komende evaluaties de 10 doelen uit het vorige IBK worden betrokken.

Vraag 3

Wat wilt u het college meegeven bij het opstellen van het uitvoeringsplan 2024. Welke onderwerpen wil u terug zien en kunt u daarin een prioritering aanbrengen ?

Uit het IBK blijkt dat de SMART-formuleringen en meetbare resultaten vooral in de uitvoeringsplannen terugkomen. Het lijkt ons dan ook zeer van belang dat het uitvoeringsplan 2024 ter advisering aan de adviesraden wordt aangeboden.

Het is niet aan ons het uitvoeringsplan op te stellen, maar adviseren hierin graag.

We verwijzen hier naar advies 1 uit de advisering van cliëntenraad De Vallei op het IBK 2020-2023 dd. 02-10-2019.

Advies 7

Bied het SMART-geformuleerde uitvoeringsplan 2024 op grond van de eerdere afspraken ter advisering aan de adviesraden aan. Soms door gewone adviesprocedures te volgen, maar (ook waar mogelijk) door de afgesproken praktische lijn van samen denken en samen werken.

Aanvullende advisering

Ons valt op dat het IBK op onderdelen lijkt te getuigen van onvoldoende vertrouwen in partners en in de samenleving. Uiteraard is de overheid er om keuzen te maken en om waar nodig toezicht te houden op naleving van gemaakte regels en afspraken. Wij benadrukken dat juist in een gebied als het sociaal domein en juist bij de cruciale rollen die in de sociale basis en van mensen noodzakelijk zijn, vertrouwen de basis zou moeten zijn. Ons lijkt dat bij o.a. de toeslagenaffaire voldoende in beeld is gekomen wat de effecten zijn als in de basis er onvoldoende vertrouwen aanwezig is.

Advies 8.

Zorg dat er voldoende balans is tussen vertrouwen in de inwoners en de partners aan de ene kant en de noodzaak van toezicht en handhaving aan de andere en vooral laat dat ook in concrete woorden en acties blijken.

Naar aanleiding van de tussenevaluatie heeft cliëntenraad De Vallei aangedrongen op een korter programma, een volledige herijking, op basis van een vernieuwde visie. Dit i.v.m. de snelle maatschappelijke ontwikkelingen en de grote maatschappelijke vraagstukken, daaruit voortvloeiend. Er is toch weer gekozen voor een 4 -jarig programma, op basis van verouderde visie.

Advies 9

Zorg voor ontwikkeling van een nieuwe visie Sociaal Domein en een korter programma, waardoor beter kan worden aangesloten op maatschappelijke ontwikkelingen.

Wij vertrouwen u met onze advisering van dienst te zijn geweest en zien uw reactie met belangstelling tegemoet.

Hoogachtend,

Frederike van Odijk - namens Jeugdbelang Veenendaal
Ingvar van der Linde – voorzitter Jongerenraad Veenendaal
Age Veenstra – voorzitter WMO Forum
Jolande van Zandbergen – voorzitter Cliëntenraad de Vallei